

Enhed
Lovkoordinering og
Internationale
Forhold

Kommenteret høringsnotat

over

Sagsbehandler
Maria Schultz

Koordineret med

forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om voksenansvar for udsatte børn og unge

(Fremtidsfuldmagter på det sociale område m.v.)

Sagsnr.
2016 - 3443

Doknr.
382581

Dato
09-09-2016

1. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 24. juni 2016 til den 10. august 2016 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Advokatrådet, Alzheimerforeningen, Ankestyrelsen, Dansk Arbejdsgiverforening, Danske Advokater, Den Danske Dommerforening, Dansk Erhverv, Dansk Socialrådgiverforening, Dansk Sygeplejeråd, Danske Fysioterapeuter, Danske Handicaporganisationer, Danske Regioner, Danske Seniorer, Danske Ældreråd, Datatilsynet, DemensKoordinatorer i Danmark, Det Centrale Handicapråd, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, FOA, Foreningen af Socialchefer i Danmark, HK/kommunal, Institut for Menneskerettigheder, KL, Kommunale Tjenestemænd og Overenskomstansatte (KTO), Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, LO, LO's Faglige Seniorer, Lægeforeningen, Nationalt Videnscenter for Demens, PLO, Pårørendegruppen for svage ældre, Socialpædagogernes Landsforbund, Statsforvaltningen, ÆldreForum og Ældre Sagen.

Social- og Indenrigsministeriet har modtaget svar fra:

Ankestyrelsen, Dansk Erhverv, Danske Handicaporganisationer, Danske Seniorer, Datatilsynet, Demenskoordinatorer i Danmark, Dommerfuldmægtigforeningen, Foreningen af Socialchefer i Danmark, Forhandlingsfællesskabet, Institut for Menneskerettigheder, KL, Lægeforeningen, Nationalt Videnscenter for Demens, Selveje Danmark, Socialpædagogernes Landsforbund, Statsforvaltningen og Ældre Sagen.

Nedenfor er gengivet de væsentligste punkter i de modtagne høringssvar.

2. Høringssvarene

Datatilsynet, Demenskoordinatorer i Danmark, Dommerfuldmægtigforeningen, Forhandlingsfællesskabet, Institut for Menneskerettigheder og Lægeforeningen har ingen bemærkninger til lovforslaget.

2.1. Fremtidsfuldmagter

Danske Regioner, Danske Seniorer, KL, Nationalt Videnscenter for Demens, Socialpædagogerne og Ældresagen udtrykker overordnet støtte til forslaget om at sidestille en fremtidsfuldmægtig med en værge i servicelovens § 129, stk. 2.

Danske Regioner bemærker, at det forudsættes, at den fremtidsfuldmægtige alene får beføjelser efter lovforslaget i situationer, hvor betingelserne i servicelovens § 129, stk. 2 om, at der skal være tale om en person med betydelig og varigt nedsat funktionsevne, som følge af erhvervet mental fremadskridende svækkelse, der ikke modsætter sig en flytning, men som heller ikke kan give informeret samtykke til en flytning, er opfyldte. Ligesom det forudsættes, at det af fremtidsfuldmagten tydeligt fremgår, at fremtidsfuldmægtigen bemyndiges til at kunne tiltræde en flytning i henhold til § 129, stk. 2, og at fuldmagtsgiveren derfor ikke kan være i tvivl om, hvilke fremtidige beslutninger der gives fuldmagt til. Danske Regioner finder det betænkeligt, at fremtidsfuldmægtigen kan tiltræde en flytning, som borgeren ikke har udtrykt konkret ønske om, da Danske Regioner ikke finder, at fremtidsfuldmagtsgiver vil være opmærksom på, at fremtidsfuldmagten også kan give beføjelser i henhold til anden lovgivning. Danske Regioner anbefaler derfor, at det i lovforslaget foreslåede alene gælder for fremtidsfuldmægtige, hvor optagelse i et botilbud er udtrykkeligt nævnt i fremtidsfuldmagten.

Nationalt Videnscenter for Demens foreslår, at der sikres mulighed for, at borgeren kan ændre indholdet af en fremtidsfuldmagt, så længe vedkommende selv er i stand til at varetage egne forhold.

Statsforvaltningen henviser til, at Statsforvaltningen tidligere har foreslået, at det overvejes at skabe hjemmel til, at samtykke til flytning efter servicelovens § 129, stk. 2, tillige kan gives af en pårørende, hvilket til gavn for såvel borgeren som kommunen vil fremskynde flytningen betydeligt i forhold til nu, hvor man må afvente etablering af et værgemål.

Social- og Indenrigsministeriets bemærkninger:

Forslaget om sidestilling af en fremtidsfuldmægtig med en værge i servicelovens § 129, stk. 2, foreslås indsat i servicelovens § 129 som et nyt stykke 3. På baggrund af de modtagne høringssvar er det i den foreslåede bestemmelse præciseret, at den finder anvendelse for personer, der har oprettet en fremtidsfuldmagt, der omfatter forhold efter servicelovens § 129, stk. 2. Der henvises i øvrigt til afsnit 4.1. om oprettelse og indhold af fremtidsfuldmagter i de almindelige bemærkninger til lov om fremtidsfuldmagter (L 135, folketingssamling 2015-16, s. 13).

Fremtidsfuldmægtigen foreslås alene tildelt en rolle i tilfælde, hvor kravene i servicelovens § 129, stk. 2, er opfyldte, dvs. hvor der er tale om en person med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, der ikke modsætter sig flytningen, men som mangler evnen til at give informeret samtykke til en flytning, og hvor den psykiske funktionsnedsættelse er en konsekvens af en erhvervet mental svækkelse, som er fremadskridende.

For så vidt angår muligheden for ændring af indholdet af en fremtidsfuldmagt, mens fuldmagtsgiver fortsat er i stand til at varetage sine egne forhold, henvises til afsnit 4.6. om tilbagekaldelse, ændring og ophør af fremtidsfuldmagten i de almindelige bemærkninger til lov om fremtidsfuldmagter (L 135, folketingssamling 2015-16, s. 26).

2.2. Finansiering af ophold i sikrede institutioner for børn og unge uden lovligt ophold

Foreningen af kommunale social-, sundheds- og arbejdsmarkedschefer i Danmark (FSD) finder det tilfredsstillende, at finansieringen som minimum er uændret. FSD finder det dog ulogisk, at kommunerne kan blive opkrævet et beløb i forbindelse med, at børn og unge uden lovligt ophold er anbragt på en sikret institution. FSD anfø-

rer videre, at udgifter til borgere, der ikke har lovligt ophold, som udgangspunkt er statslige, hvorfor det efter FSD's synspunkt også bør være tilfældet her. Foreningen henviser til, at ændringen desuden skal ses i sammenhæng med Social- og Indenrigsministeriets meddelelse af 1. juli 2016.

KL støtter op om klarere regler, men undrer sig over den finansieringsmodel, der lægges op til, og kan ikke støtte denne. KL henviser til, at Udlændingestyrelsen efter gældende regler dækker udgifter til underhold og nødvendige sundhedsmæssige ydelser for udlændinge, der ikke har ret til at opholde sig i Danmark eller har indgivet ansøgning om asyl. KL foreslår, at de sikrede institutioner i stedet bør få deres udgifter til børn og unge uden lovligt ophold dækket direkte hos Udlændingestyrelsen.

Danske Regioner finder det positivt, at praksis lovhjemles entydigt. Regionerne opfordrer samtidigt til, at der skabes klarhed i forhold til finansiering af barnets eller den unges skolegang (intern skole på sikret institution).

Socialpædagogernes Landsforbund kan tilslutte sig forslaget.

Social- og Indenrigsministeriets bemærkninger:

Formålet med forslaget er ikke at ændre på den finansieringsmodel, der er praksis i dag, men alene at præcisere bemyndigelsesbestemmelsen til at fastsætte regler herom.

Det er således hensigten, at bemyndigelsesbestemmelsen vil blive anvendt til at fastsætte regler, som viderefører gældende praksis, hvorefter kommunerne ved objektiv finansiering skal afholde udgifterne for ophold i sikrede døgninstitutioner for børn og unge uden lovligt ophold. Reglerne vil blive indsat i den gældende bekendtgørelse om beregning af takster og betaling for visse ydelser og tilbud efter serviceloven, jf. bekendtgørelse nr. 9 af 12. januar 2015 (takstbekendtgørelsen), idet bekendtgørelse om magtanvendelse over for børn og unge anbragt uden for hjemmet, jf. bekendtgørelse nr. 186 af 20. februar 2015 (magtanvendelsesbekendtgørelsen), som i dag indeholder reglerne om finansiering af ophold i sikrede døgninstitutioner, ændres som konsekvens af ikrafttrædelsen af lov om voksenansvar for anbragte børn og unge, jf. lov nr. 619 af 8. juni 2016. Reglerne forventes fastsat således, at udgifter vedrørende ophold i sikrede institutioner for børn og unge uden lovligt ophold fordeles mellem alle landets kommuner efter antallet af 15-17-årige, der bor i de enkelte kommuner pr. 1. januar i året forud for regnskabsåret.

For så vidt angår FSD's og KL's henvisning til Udlændingestyrelsens forsørgelsespligt efter udlændingeloven bemærkes, at den persongruppe, som forslaget omhandler, placeres på sikrede institutioner efter rettens eller politiets beslutning, og således ikke er omfattet af Udlændingestyrelsens forsørgelsespligt. Hvis anbringelse af en udlænding på en sikret institution omvendt sker efter aftale mellem kommunen og Udlændingestyrelsen, er anbringelsen omfattet af Udlændingestyrelsens forsørgelse af udlændingen, og udgifterne afholdes således af Udlændingestyrelsen.

For så vidt angår Danske Regioners bemærkning om uklarhed omkring reglerne vedrørende finansiering af undervisning af barnet eller den unge på interne skoler i sikrede institutioner, bemærker Social- og Indenrigsministeriet, at ministeriet vil gå i dialog med relevante ministerier med henblik på en afklaring heraf.

2.3. Forlængelse af den kommunale afklaringsperiode

Foreningen af kommunale social-, sundheds- og arbejdsmarkedschefer i Danmark (FSD) og **KL** er tilfredse med forslaget om forlængelse af den kommunale afklaringsperiode. FSD anfører dog, at det er vigtigt, at forslaget ikke resulterer i en merudgift for kommunerne.

Socialpædagogernes Landsforbund (SL) kan også tilslutte sig forslaget med den bemærkning, at det er helt centralt, at en forlængelse af fristen for afklaring kun bruges i de tilfælde, hvor behovet for et døgnophold opstår efterfølgende, og at en forlængelse ikke bruges til at slække på de kommunale ambitioner om en hurtig afklaring og tidlig indsats.

Social- og Indenrigsministeriets bemærkninger:

Social- og Indenrigsministeriet bemærker i forhold til det af FSD anførte om merudgifter, at forslaget ikke giver anledning til regulering af bloktilskuddet.

I forhold til det af SL anførte om, at forlængelse af fristen for afklaring kun bør bruges i de tilfælde, hvor behovet for et døgnophold opstår efterfølgende, bemærkes, at det er en forudsætning for anvendelsen af refusionsbestemmelsen, at behovet for anbringelse er til stede ved ankomsten til landet, eller at det viser sig kort tid herefter. En udvidelse af kommunernes afklaringsperiode vil ikke ændre på denne betingelse.

2.4. Kommunernes overtagelse af regionale tilbud beliggende i en anden kommune

KL støtter forslaget med henvisning til, at de ønsker bedre mulighed for at sikre fagligt såvel som økonomisk bæredygtige tilbud, og anbefaler, at Ministeriet for Børn, Uddannelse og Ligestilling som konsekvens af forslaget gennemfører samme ændring for tilbud, der drives efter lov om specialundervisning.

Danske Regioner anfører, at forslagets gennemførelse vil "betyde en uforudsigelig og usikker forsyningssituation af tilbud til borgerne, underminere den faglige og økonomiske bæredygtighed på det specialiserede socialområde samt indebære øget bureaukrati og mindre nærhed".

Det bemærkes, at de faglige argumenter, som Danske Regioner anfører, i øvrigt i lige så høj grad knytter sig til den gældende ordning, hvor kommunerne allerede kan overtage regionale tilbud i egen kommune, som til den foreslåede udvidelse. Danske Regioner anfører desuden, at forslaget vil true den gældende model, hvor regionerne har forsyningspligten for visse typer af tilbud efter aftale med kommunerne, fordi regionernes samlede driftsmasse efterhånden er meget lille og er i fare for at blive for lille.

Danske Regioner foreslår derfor, at forslaget ikke gennemføres, alternativt at det tages ud af det samlede lovforslag eller gennemføres med en række præciseringer og tilføjelser, herunder at Socialstyrelsen eller socialtilsynet får kompetence til at bedømme, om en kommune kan videreføre et regionalt tilbud på økonomisk og fagligt forsvarlig vis.

Selveje Danmark anfører, at en række højt specialiserede tidligere amtskommunale tilbud, som var blevet overtaget af kommunerne, efterfølgende har måttet lukke, bl.a. fordi den kommunale demografi ikke i tilstrækkelig grad har understøttet den kommunale drift af de højt specialiserede tilbud. Selveje Danmark foreslår i stedet, at hvis en region påtænker at udskille et tilbud, skal det forinden undersøges, om der vil være en eller flere selvejende organisationer, der vil være interesserede i - og evne - at overtage driften, så det søges sikret, at tilbuddet placeres i en organisation, der opererer på landsplan.

Selveje Danmark finder det derudover "bekymrende og yderligere konkurrenceforvridende, hvis kommuner i et videre omfang fremadrettet skal kunne drive erhvervsvirksomhed - ikke blot i egen - men også i andre kommuner."

Dansk Erhverv anfører, at allerede den gældende ordning, hvor kommunerne kan overtage regionale tilbud beliggende i egen kommune ikke opfylder intentionerne om større bæredygtighed og høj specialisering, og at flere tidligere amtskommunale tilbud

i dag er selvejende og bidrager til ambitionen om en høj grad af specialisering og større faglig og økonomisk bæredygtighed.

Socialpædagogernes Landsforbund forventer, at overdragelse sker efter gældende regler og med hensyntagen til både borgere og medarbejdere, men tilslutter sig under disse forudsætninger forslaget.

Social- og Indenrigsministeriets bemærkninger:

På baggrund af de modtagne hørings svar tages forslaget ud af det samlede lovforslag og drøftes med KL, Danske Regioner og andre relevante interessenter i efteråret 2016.

2.5. Optagelse i botilbud uden samtykke

Danske Regioner, Danske Seniorer, KL, Socialpædagogernes Landsforbund og Ældresagen støtter forslaget.

Danske Handicaporganisationer henviser til, at der er mennesker med handicap, f.eks. mennesker med udviklingshæmning, sindslidelse eller svær hjerneskade, der ikke har pårørende, netværk eller andre, der kan varetage deres interesser. Danske Handicaporganisationer mener derfor, at lovforslaget må forholde sig til personer, der ikke har klageberettigede pårørende mv., men fortsat er omfattet af målgruppen for § 129, så disse borgeres retstilstand er helt tydelig.

Danske Handicaporganisationer anfører endvidere, at lovforslagets bemærkninger skal uddybes med en beskrivelse af, hvornår der kan siges at være 'enighed blandt de klageberettigede', herunder hvilket grundlag der skal være til stede for enigheden, og hvordan enigheden tilkendegives. Endvidere skal det beskrives, hvordan det sikres, at alle klageberettigede er hørt, samt at disse har fået de nødvendige oplysninger og mulighed for den fornødne rådgivning.

Endelig mener Danske Handicaporganisationer, at det i forslaget kunne præciseres, at straks-iværksættelsen ikke indebærer ændrede kriterier for Statsforvaltningens afgørelse om flytning uden samtykke.

Social- og Indenrigsministeriets bemærkninger:

På baggrund af Danske Handicaporganisationers hørings svar er det præciseret i lovforslagets bemærkninger, at reguleringen af kredsen af klageberettigede fremgår af servicelovens § 134, stk. 3. Der ændres ikke på denne bestemmelse i lovforslaget. Det er endvidere præciseret i lovforslagets bemærkninger, at der ikke med lovforslaget i øvrigt sker ændringer i bestemmelserne om statsforvaltningens afgørelser om optagelse i botilbud uden samtykke.

For så vidt angår Danske Handicaporganisationers forslag om, at lovforslaget må forholde sig til personer, der ikke har klageberettigede pårørende mv., er det præciseret i bemærkninger til lovforslaget, at det i disse situationer er den normale procedure for væргеudpegning, der finder anvendelse, jf. servicelovens § 131, stk. 4. Kommunalbestyrelsen skal påse, om der er pårørende eller andre, der kan inddrages i varetagelsen af interesserne for en person med betydeligt nedsat psykisk funktionsevne, og skal være opmærksom på, om der er behov for at bede statsforvaltningen om at beskikke en værge efter værgemålsloven.

På baggrund af Danske Handicaporganisationers ønske om en uddybning af begrebet "enighed" er der foretaget både en præcisering af bestemmelsens ordlyd og en uddybning af bemærkningerne. Fremfor at der i bestemmelsen henvises til et krav om enighed, er der foretaget en ændring til, at de klageberettigede skal tiltræde kommunalbestyrelsens indstilling om flytning efter servicelovens § 129. Udover at den æn-

drede ordlyd er afspejlet i bemærkningerne, er der endvidere foretaget en uddybning af disse.

Der er endvidere foretaget en ændring, således at det skal fremgå af den redegørelse kommunalbestyrelsen skal udarbejde efter servicelovens § 131, stk. 2, hvorvidt de klageberettigede kan tiltræde kommunalbestyrelsens indstilling. Redegørelsen skal allerede nu indeholde oplysninger om borgerens egne samt de pårørendes og den eventuelle værges bemærkninger til flytningen. Denne beskrivelse vil nu blive udvidet, så den understøtter muligheden for straks-iværksættelse af flytningen, hvis alle klageberettigede tiltræder kommunalbestyrelsens indstilling. Det vil sige, at kommunalbestyrelsen skal have taget kontakt til de klageberettigede med henblik på at afklare, hvorvidt de kan tiltræde kommunalbestyrelsens indstilling. Kommunalbestyrelsen skal i den forbindelse gøre de klageberettigede bekendte med kommunalbestyrelsens indstilling.

2.6. Bemyndigelse til fastsættelse af regler vedrørende borgere fra Grønland og Færøerne, der visiteres til ophold i Danmark og omvendt

I forbindelse med lovforslagets § 1, nr. 7, har **KL** gjort opmærksom på, at den forsyningsforpligtelse, der påhviler kommunerne efter bekendtgørelse om rammeaftaler m.v., § 8, stk. 2, vedrørende personer, som har bopæl på Færøerne eller i Grønland, er vanskelig at opfylde for kommunerne. Dette skyldes, at flere kommuner har omlagt § 108-pladser enten til § 107-pladser eller til boliger efter almenboligloven med bistand efter § 85 i serviceloven. KL opfordrer på denne baggrund til, at bekendtgørelsen ændres, således at kommunernes forsyningsforpligtelse også kan opfyldes ved tilbud efter servicelovens § 107 eller boliger efter almenboligloven med bistand efter servicelovens § 85.

Social- og Indenrigsministeriets bemærkninger:

Det bemærkes indledningsvist, at denne del af KL's hørings svar ikke relaterer sig til det i lovforslagets § 1, nr. 7, foreslåede om bemyndigelse til fastsættelse af regler vedrørende borgere fra Grønland og Færøerne, der visiteres til ophold i Danmark og omvendt.

Social- og Indenrigsministeriet anerkender de af KL anførte vanskeligheder med kommunernes opfyldelse af forsyningsforpligtelsen ved § 108-tilbud, og ministeriet vil drøfte problemstillingen med Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet.

2.7. Udpegning af dommere til børn og unge-udvalg

Ingen af de modtagne hørings svar vedrører de foreslåede ændringer af reglerne om udpegning af dommere til de kommunale børn og unge-udvalg.

2.8. Ankestyrelsens ledelse

Ingen af de modtagne hørings svar vedrører de foreslåede ændring af reglerne om Ankestyrelsens ledelse

2.9. Øvrigt

Ankestyrelsen har i sit hørings svar foreslået enkelte yderligere ændringer af bestemmelser i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Det drejer sig om præciseringer vedrørende Ankestyrelsens sekretariatsbistand til nævn og råd, Ankestyrelsens processuelle beslutninger om opsættende virkning af klager over afgørelser om botilbud efter kapitel 20 i lov om social service og Ankestyrelsens sagsoplysning og terminaladgang i visse sager.

Social- og Indenrigsministeriets bemærkninger:

De foreslåede ændringer er indarbejdede i lovforslagets § 2, som nr. 2, nr. 8 og 9 og nr. 12. Som det fremgår af lovforslagets bemærkninger til bestemmelserne, er der ikke tale om indholdsmæssige ændringer.